

ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО – АЛТЕРНАТИВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА МЛАДИТЕ ХОРА

Диана Ганчева

*Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги
„Атанас Буров“ – Силистра*

*„Ние успяхме, а други остават с мечтите си за по-добър живот.“
Клуб „Умения за успех“*

Резюме. Обучението по икономически дисциплини в Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги „Атанас Буров“ – Силистра, е с утвърдени традиции. Безспорен е фактът, че за да работи училището ефективно, са необходими добри професионалисти, участващи компетентно в процеса на създаване на условия за подготвяне в най-пълна степен на младите хора, които ще бъдат активни участници в обществените процеси.

От 2013 г. в гимназията е създаден клуб „Умения за успех“ като алтернатива за развитие на предприемачески дух у младите хора.

Keywords: entrepreneurship, education, high school club, practical training

Работата в клуба акцентира върху усъвършенстването на личностната ефективност в работните условия на пазарна икономика. Днес фокусът се поставя върху усвояване на компетентности, свързани с възпитаване на предприемачески подход и усвояване на умения като инициативност, поемане на риск и творчески дух. В тази публикация ще представя използвани в практиката дейности и някои изводи за обучаващата среда.

Конкретни цели:

– Създаване на условия за повече и по-качествени групови занятия с ученици с повишен интерес в областта на икономиката и предприемачеството.

– Подобряване на качеството на подготовката на учениците и тяхната мотивация за обогатяване на икономическата им грамотност и предприемаческите умения.

– Повишаване на подготовката им за реализация в условията на конкуренция.

Задачи:

– Осъществяване на редица срещи с представители на бизнеса, които спомагат за установяване на по-различна образователна среда.

– Осъществяване на работни срещи с клуб „Млад предприемач“ от Варненска търговска гимназия „Георги Стойков Раковски“ за обмяна на добри практики, тъй като има нужда от синергия в предприемаческата общност; работна среща с клуб „Работилница за идеи“ от ПГИ „Д-р Иван Богоров“ – Варна.

– Участията на ученици в училищни и национални инициативи с икономическа насоченост – допълнително средство за мотивиране на съвременните ученици – бъдещи предприемачи.

– Организиране на конкурс от участниците в клуба на тема „Моята формула за успех в бизнеса“.

Непрекъснато се работи за удовлетворяване на интересите и желанията на участниците в клуб „Умения за успех“.

Работата със силно мотивирани млади хора винаги е била приятно предизвикателство. С голямо желание учениците отделят от свободното си време за участие и работа в клуб „Умения за успех“, което доказва, че те са мотивирани за това. Мотивите за всеки са различни:

- възможност за изяви;
- конкурентоспособност;
- задоволяване на интересите и потребностите в областта на икономиката и предприемачеството;
- съизмерване с връстниците по постижения и стремеж за доказване;
- печелене на награди и престиж;
- повишаване на самочувствието;
- възможност за осъществяване на контакти с връстници със сходни интереси.

Клуб „Умения за успех“ помага на учениците да придобиват знания, умения и личностни качества, с които да успеят в училище, в бъдещата си кариера, както и в обществото. Ние следваме формулата:

Успех = енергия + иновация

В първия час на клуба записахме „Какво означава тази формула за мен?“ и си припомним този въпрос всеки час, докато определяме целите си по време на задания, а също така и в ежедневието си. Изготвихме и правила, които задължително спазваме.

– **Правило №1: Пазим пълна тишина!**

– **Правило №2: Спазваме ред на изказване!**

Усилията си като учител насочвам към формиране на умения у учениците да мислят творчески, да решават проблеми чрез поставяне на самостоятелни и групови задачи под форма на казуси, ролеви игри, екипна работа и др. интерактивни методи.

При срещите ни с партньорите на клуба – представители на бизнеса, наред

с разглежданите теми имахме възможност да задаваме въпроси, свързани с техния бизнес. Те ни даваха практически съвети и ни вдъхваха доверие, което ще ни е нужно и занапред. Върнаха се в годините назад, за да ни разкажат откъде и кога са започнали, колко трудно е било в началото, за лишенията и рисковете, без които не може, ако искаш да успееш. Какви са тайните на успешния маркетинг и колко е важна рекламата за един бизнес. Но това не е всичко. Участниците в клуба се ангажират в часовете с такива дейности, които са близки до предприемаческите. Часовете на клуба непрекъснато акцентират върху предприемачеството като алтернатива за реализация на младите хора, тъй като в Европа, в сравнение със САЩ, броят на младите предприемачи е изключително нисък. Създават се условия за провокиране на учениците да творят, да мислят критично, ефективно да решават проблеми, да се учат от неуспехите си, да поемат и приемат риска, да са инициативни – умения, необходими за изграждането на успешни бизнес лидери.

В клуба имаме книга, която предоставяме на всички наши гости в края на срещата ни. В нея те трябва да довършат изречението: „Аз успях, защото...“. Първият ни гост написа в нея: „Аз успях, защото: много работя; обичам работата си; имам чудесен екип; обичам хората, защото мисля непрекъснато“.

По инициатива на клуб „Умения за успех“ в ПГСУАУ „Ат. Буров“ – Силистра, бе организиран конкурс за ученически проект или мултимедийна презентация на тема „Моята формула за успех в бизнеса“. Право на участие имаха всички ученици от VIII до XII клас, без тези от клуба. Инициативата е забележителна с това, че позволява на всеки участник в конкурса, независимо дали е спечелил, да научи много за успешното стартиране на бизнес, да получи външни мнения за своята формула и ценни бизнес съвети от партньорите на клуба – местни предприемачи.

Новото предизвикателство пред участниците в клуба бе именно подготовката за организирането на конкурса. Те имаха възможността прецизно и отговорно да изготвят критерии за оценка и да сформират жури, което да избере победителите. Всичко това се извършва пред погледа на компетентни лица от сферата на бизнеса.

Създавайки този клуб и организирайки конкурса, нашата първоначална цел беше да предложим на учениците в ПГСУАУ „Ат. Буров“ – Силистра, алтернатива, да им покажем, че пътят на предприемачеството е достъпен за тях. Убедени сме, че това, което правим, е от полза за всички, тъй като стартирането на повече нови бизнеси отдавна е оценено от Европейския съюз, САЩ и други страни по света като ключов фактор за постигането на икономически ръст.

Описание на дейностите в клуба

Практическа дейност	Теоретична дейност
Изработка на заглавни страници на тетрадките на участниците в клуб „Умения за успех“	Обсъждане и анализ на бизнес идеи – подготовка за участие в състезание на „Джуниър Ачийвмънт“
Изработка на баджове	Запознаване със законите на: бизнеса, успеха, лидерството и парите
Изготвяне на книга на клуба	Подбор на жури във връзка с провеждане на конкурс
Срещи с представители на местния бизнес	Провеждане на беседа на тема: „Управлявай парите си разумно“
Изработване на информационна брошура на клуб „Умения за успех“	Беседа върху идеи за изработване на информационна брошура
Изготвяне на сценарий във връзка с представяне дейността на клуба	Подбор на водещи
Изработване и разпространение на обява във връзка с конкурс „Моята формула за успех в бизнеса“ и покани за гости	Запознаване със законите на преговорите – условия, очаквания, власт, желание
Провеждане на групово-динамичен психотренинг Разработване на есе на тема „Предприемачеството – алтернатива за младите хора“	Обсъждане и предложения по темата „Как да се влияе от всяка позиция в организацията?“
Работа по индивидуални практически задания във връзка със законите на продажбите и преговорите	Запознаване със законите на продажбите – решителност, убедителност, сигурност, риск, доверие, перспектива
Изготвяне на сертификати, грамоти и призове за участниците в конкурса	Провеждане на беседа на тема „За бизнес културата...“
Изготвяне и връчване на поздравителни адреси на партньорите на клуба	Обсъждане на идеи за дизайн на поздравителните адреси
Изготвяне на критерии за оценка на журито на конкурса	Обсъждане на призове
Изготвяне на мултимедийна презентация на тема „Защо едни преуспяват, а други остават само с мечтите си за по-добър живот“	Подбор на материали за изготвяне на презентация
Провеждане на интервю	Изготвяне на въпросник
Провеждане на конкурс „Моята формула за успех в бизнеса“ – награждаване на победителите и връчване на призове	Маркетинг идеи за един стартиращ бизнес
Презентиране пред родителската общност на тема „Защо едни преуспяват, а други остават само с мечтите си за по-добър живот“	Анализ на успешни иновации – раждането и развитието на идеите

Трансформацията на училищата е световна тенденция, която се обвързва с идеите за ролята на образованието като осигуряване на равни възможности за всички учаци. Новите становища за това какво учене има стойност, характеризират новите перспективи за училището. Налага се тенденция за по-кооперативни учебни взаимоотношения. Центрираният върху ученика подход изпъква като ключов елемент на образованието. Ролята на учителите като специалисти по съдържанието, които предават знанието чрез лекции, се заменя с роля, при която учителите са повече като наставници и консултанти.

Основното правило в клуб „Умения за успех“ при работата на екипите е доверието. Приемаме човек такъв, какъвто е, без да има санкции впоследствие! Участниците в екипа трябва да осъзнаят взаимната зависимост помежду си.

Добрата екипна работа на участниците, водени от ръководителя на клуба, е предпоставка за участието и отличното представяне на учениците в различни конкурси.

Постижения:

– **Награда на катедра „Финанси и кредит“ – Икономически университет – Варна**, Ивайло Димитров и Николета Дачева от X^г клас с реферат на тема „Предприемачеството – предизвикателство пред екоорганизациите“ – 2013 г.

– **Специалната награда за ефектна презентация** – Теодора Димитрова и Глория Йорданова от X^б клас. Представиха работата на клуб „Умения за успех“ като възможност за формиране на предприемачески дух у младите хора – 2013 г.

– **III място** за презентация на тема „Най-добрият метод (начин) за насърчаване на младежката инициативност и предприемачество“ – Ивайло Димитров XI^г клас и Преслава Скорчелиева XI^б клас – 2014 г.

– Участие в Национален конкурс на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, за ученическо есе на тема „Новите предизвикателства пред българската икономика“ – Теодора Димитрова XI^б клас – 2014 г.

– **III място** – разработка и представяне на реферат „Интернет и социалните мрежи – нови възможности за бизнеса“; решаване на казус – Популяризиране и позициониране на услугата „Криейтив и изработка на ландинг страница“ чрез интернет и социалните мрежи – Ивайло Димитров от XII^г и Теодора Александрова от XI^в клас – 2015 г.

– Участие в инициатива на „Джуниър Ачийвмънт България“ „Мениджър за един ден“ – Вероника Господинова, Михаела Милева, Маринела Йоргова и Ивета Димова от X^б клас – 2015 г.

– Участие в конкурс на ИУ – Варна, за ученическо есе на тема „Кариера на икономист в България – мит или реалност“ – Маринела Йоргова, Мария Геор-

гиева, Вероника Господинова и Ивета Димова от X⁶ клас – 2015 г. **Класирано есе** сред топ 5 на Вероника Господинова.

– Участие в национална конференция „Икономика за младежи“ – Самоков
– Вероника Господинова и Ивета Димова от X⁶ клас – 2015 г.

Изводите, които могат да се направят за ползата от упоритата работата на клуб „Умения за успех“ и за самите участници, са:

- разширяване обхвата на познанията в областта на предприемачеството;
- затвърждаване на уменията за работа в екип;
- усъвършенстване уменията за вземане на ефективни решения;
- поддържане на мотивация за учене;
- клубът стана желана територия за участниците в него, които смятат, че предприемачеството е алтернатива за реализация на младите хора.

ENTREPRENEURSHIP – AN ALTERNATIVE FOR YOUNG PEOPLE

Abstract. Vocational School of Business Management, Administration and Services “Atanas Burov” – Silistra, has traditions in quality education and training. It is well known fact that an effective school prepares young people for real life, and our teachers challenge students to be active participants in social processes. Since 2013, Vocational School of Business Management, Administration and Services “Atanas Burov” has established the club “Skills for Success” as an alternative way to develop the entrepreneurial spirit in young people.

✉ **Mrs. Diana Ganeva**
Vocational School of Business Management,
Administration and Services “Atanas Burov”
Silistra, Bulgaria
E-mail: economics_ss@abv.bg